

dic jsou zapomenuty a ztraceny díky důkladnému, čtyřsetletému procesu christianizace, který dělí existenci předkřesťanských tradic na jedné straně a první folkloristické výzkumy na straně druhé.

I přes některé dílčí nedostatky je předkládaná práce jako celek dobrým krokem vpřed ve výzkumu Keltů, Germánů, Baltů a předkřesťanských tradic. Pochvalu si jistě zaslouží celkový záběr knihy mapující rovnou tři oblasti najednou, nicméně je škoda, že autor tyto tři studie nedoplnil

ještě jednou teoretickou kapitolou shrnující problémy a východiska našich výzkumů, které se objevují nebo objevovaly ve všech třech oblastech, a neposunul tak bádání ještě dál. Kniha může sloužit jako dobrý úvod pro studenty v kurzech zaměřených na předkřesťanská náboženství Evropy a je dále vhodná pro každého, kdo se chce zorientovat ve spleťtém bádání o Keltech, Germánech, starých Baltech, stejně tak jako v archeologii, studiu mýtu a folklorních/etnologických výzkumech.

Pavel Horák (EÚ AV ČR, v. v. i.)

**Libuše Stráníková (odp. red.), Česká beseda Daruvar
1907–2018. 111 let krajauského spolku.
NVI Jednota a Svaz Čechů v Republice Chorvatsko,
Daruvar 2018, 144 s.–**

Život českých krajanů v zahraničí patří téměř vždy mezi atraktivní čtení, obzvláště pak publikace shrnující, bilancující. Právě mezi takové patří i knižní publikace představující magických 111 let života jedné z nejznámějších českých komunit v Evropě – chorvatských Čechů v Daruvaru. Na knize se podílelo šestnáct krajanů v čele s Libuší Stráníkovou. Autoři zde prezentují ve čtrnácti příběžích rozsáhlou a pestrou činnost České besedy Daruvar s důrazem na léta 2008–2018. Texty jsou doplněny bohatou fotodokumentací a každá kapitola zároveň obsahuje kratší resumé v chorvatštině.

Našim čtenářům asi není nutné detailněji přibližovat českou menšinu v Chorvatsku, jejímž hlavním centrem je právě Daruvar v západní Slavonii. Od dob příchodu prvních českých usedlíků ještě na území tzv. Vojenské hranice (krajin) v polovině 19. století vznikaly pozvolna rostoucí ostrůvky českého osídlení nejprve na Daruvarsku a postupně i v širší oblasti. Následovala částečná migrace potomků českých osídlenců i do měst. Proto se dnes můžeme setkat s českými besedami i v Záhřebu či Rijece. Daruvar si ale nadále udržel neoficiální titul hlavního města chorvatských Čechů (v současnosti tvoří

Češi něco přes 20 % obyvatel tohoto téměř dvanáctitisícového města).

V úvodu knihy je stručný text popisující založení krajanského spolku, následuje přehled významných událostí ze života zdejší české minority. Asi není od věci připomenout, že až do roku 1918 žili i daruvarští Češi v jednom společném státě s ostatními Čechy, a to v Rakousku-Uhersku. Otevření *České besedy* v Daruvaru se odehrálo už v roce 1907. Díky nadstandardním vztahům mezi meziválečným Československem a Jugoslávií (do roku 1929 Království S.H.S.) se i příslušníci české a slovenské menšiny těšili širokým právům, měli vlastní vzdělávací instituce (1922 založena soukromá česká základní škola, 1939 otevřen Český národní dům) a jejich kulturní a společenský život byl velice bohatý. Válka sice na několik let výrazně omezila veškeré české aktivity a první poválečné roky byly ve znamení reemigrace téměř třetiny chorvatských Čechů zpět do vlasti, ale přesto i Titova Jugoslávie respektovala práva minorit a jejich rozvoj nijak výrazně neomezovala. Proto mohlo být v roce 1954 otevřeno v Daruvaru i české gymnázium. Československo-jugoslávské vztahy byly v celém období komunismu značně labilní, výrazný podnět k znovuoživení spolupráce přinesla až 90. léta (vznik samostatné České republiky i Chorvatska). V současnosti jsou pak možnosti kooperace téměř neomezené a život Čechů nejen v Daruvaru doslova vzkvétá.

Publikace se snaží přiblížit všemny důležité aspekty života Čechů

na Daruvarsku. Začíná přehledem divadelní činnosti (ochotnické divadlo v Daruvaru se poprvé představilo již v roce 1897) doprovázeným četnými fotografiemi a archivním materiálem. Následuje informační text o dějinách a současné podobě místní české knihovny (založena jako součást Besedy v roce 1907). Následně je pozornost zaměřena na folklorní tradice, hudební produkci, a zvláště na taneční a pěvecký soubor *Holubička* (fungující od roku 1985), jenž patří mezi nejlepší krajanské soubory v Chorvatsku vůbec. Navazuje kapitola věnující se detailněji pěveckým souborům. Jedním z vrcholů knihy jsou pak bezesporu tradiční daruvarské Dožínky (první se konaly v roce 1925), které v mnoha směrech působily a působí jako jakási výkladní skříň chorvatských Čechů, a jsou populární i u ostatních národnostních menšin i u Chorvatů samých. V roce 2005 byla založena nová tradice – festival Dny české kultury, který se koná od té doby téměř každý rok, a kromě daruvarských na něm vystupují i umělecké soubory z dalších českých obcí v Chorvatsku, promítají se české filmy, organizují se výstavy apod.

Následující část knihy se soustředí na dějiny Besedy a na její spolupráci s českou školou. Menší kapitola je zasvěcena i místnímu radioklubu a organizované sportovní činnosti.

Poslední část publikace přibližuje praktickou činnost Besedy, její technické zázemí, dobrovolnickou práci. Vyvrcholením knihy je poslední příběh zachycující spolupráci daruvar-

ských Čechů s Českou republikou a detailnější charakteristika práce besedy v posledních deseti letech. V samém závěru nalezneme seznam použitých pramenů a literatury.

Většinou dobrovolnická a obětavá práce příslušníků českých menšin v zahraničí při snaze o zachování vlastní identity je bezesporu těžká

a časově náročná. Je jasné, že i příprava takovéto reprezentativní publikace vyžadovala mnoho a mnoho hodin, diskusí i hledání ve státních a soukromých archivech. Každopádně námaha nebyla vynaložena zbytečně, kniha je výtečná, a i nezasvěcený čtenář si díky ní udělá opravdu plastický obraz o tom, „jak si tam ti naši krajané žijí“.

Jaroslav Otčenášek (EÚ AV ČR, v. v. i.)

**Pošumavská dudácká muzika, Novinu poslouchejte.
Adventní a vánoční písně z jižních Čech.
Vlastním nákladem, Strakonice 2019. Stopáž 53:50.**

V předvánočním období přináší každoročně velká i menší vydavatelství doslova záplavu nových hudebních alb. Některá vznikají vlastní aktivitou a nákladem souborů a kapel nejrůznějších žánrů, což se týká i marketingově vděčných úprav hudebního folkloru. Titulů objevených, poctivě a erudovaně zpracovaných u nás nebývá mnoho, jistě tak stojí za to na některé z nich upozornit. V roce 2019 vydala Pošumavská dudácká muzika ze Strakonice CD *Novinu poslouchejte* s podtitulem *Adventní a vánoční písně z jižních Čech*.

Právě osobnost uměleckého vedoucího kapely a autora hudebních úprav, etnomuzikologa Tomáše Spurného, je zárukou poctivé přípravy a realizace alba, jejichž výsledkem je výjimečný hudební i odborný počín. Pošumavská dudácká muzika pracuje pod Spurného vedením od roku 1989

a postupně nalezla vlastní přístup ke zpracování a prezentaci hudební tradice svého kraje, Prácheňska, Šumavy a Pošumaví, ale také výrazných dudáckých regionů Chodska či Chebska. Jejich cesta vede záměrně poněkud stranou hlavního proudu českého folklorního hnutí přelomu 20. a 21. století. Ve spolupráci s výrobci lidových hudebních nástrojů se věnují poučené rekonstrukci tradičních instrumentálních sestav a herních stylů. Zaměřují se soustavně také na písňový a hudebně-taneční repertoár někdejších německých obyvatel jižních a západních Čech, přičemž udržují úzké kontakty s rakouskými a bavorskými skupinami i s německými krajanskými spolky se vztahem k Šumavě a Chebsku. Kromě bezpočtu vystoupení na hudebních festivalech se kapela dosud prezentovala v pořadech českých, bavorských i rakouských rozhlaso-